

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามสถานภาพของผู้ปกครองเกี่ยวกับ ผู้ดูแลเด็กในปัจจุบัน ขนาดของครอบครัว จำนวนบุตร อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ และค่าใช้จ่ายในการศึกษา ตามแนวคิดที่ได้พัฒนาจากผลงานวิจัยของ ฟานตุสโซ ทิกซ์ และชาลด์ (Fantuzzo, Tighe, & Child, 2000) โดยจำแนกความร่วมมือเป็น 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน และการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ปกครองนักเรียนในสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี ปีการศึกษา 2548 จากการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามตารางกำหนดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, p. 608) จำนวน 306 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) มีค่าอำนาจจำแนกระหว่าง .23 ถึง .80 ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .94 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) การทดสอบความแตกต่างของความแปรปรวน (One-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธี LSD

สรุปผลการวิจัย

1. การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน การเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งในแต่ละด้านปรากฏผลดังนี้

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้านผู้ปกครองให้ความร่วมมืออยู่ในระดับมาก เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองให้ความสำคัญและชื่นชมผลงานของลูกอย่างสม่ำเสมอ อันดับสอง ผู้ปกครองส่งเสริมให้ลูกเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งใหม่ๆ และอันดับสาม ผู้ปกครองพาลูกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา เช่น สวนสัตว์ พิพิธภัณฑ์ ฯ

1.2 ด้านการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ผู้ปกครองให้ความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามอันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองพูดคุยกับครูเกี่ยวกับการปรับตัวของลูกกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน อันดับสอง ผู้ปกครองพูดคุยกับครูเกี่ยวกับการทำกิจกรรมของลูกที่บ้าน และอันดับสาม ผู้ปกครองพูดคุยกับครูเกี่ยวกับผลสำเร็จในผลงานของลูก

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้ปกครองให้ความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง เรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามอันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม “ผู้ปกครองสัมพันธ์” ร่วมกับครู อันดับสอง ผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียนเดียวกันให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และอันดับสาม ผู้ปกครองพูดคุยกันเกี่ยวกับการประชุมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

2. เปรียบเทียบการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

2.1 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามขนาดของครอบครัว พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ดังนี้

2.1.1 ผู้ปกครองที่มีขนาดครอบครัวระหว่าง 3 - 5 คน ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาโดยรวมแตกต่างจากผู้ปกครองที่มีขนาดครอบครัวมากกว่า 5 คน

2.1.2 ผู้ปกครองที่มีขนาดครอบครัวระหว่าง 3 - 5 คน ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้านแตกต่างจากผู้ปกครองที่มีขนาดครอบครัวมากกว่า 5 คน

2.1.3 ผู้ปกครองที่มีขนาดครอบครัวระหว่าง 3 - 5 คน ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีขนาดครอบครัวมากกว่า 5 คน

2.2 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามจำนวนบุตรของผู้ปกครอง พบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

2.3 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

2.4 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$)

2.4.1 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาโดยรวมแตกต่างจากผู้ปกครองที่มีการศึกษต่ำกว่าระดับปริญญาตรี

2.4.2 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

2.4.3 ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี

2.5 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ดังนี้

2.5.1 ผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 25,000 บาท ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาโดยรวมแตกต่างจากผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัว 15,000 - 25,000 บาท และต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน

2.5.2 ผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 25,000 บาท ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัว 15,000 - 25,000 บาท และต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน

2.5.3 ผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 25,000 บาท ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัว 15,000 - 25,000 บาท และต่ำกว่า 15,000 บาทต่อเดือน ผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัว 15,000 - 25,000 บาท มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัวต่ำกว่า 15,000 บาท

2.5.4 ผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัวมากกว่า 25,000 บาท ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัว 15,000 - 25,000 บาท

2.6 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ พบว่าแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ดังนี้

2.6.1 ผู้ปกครองที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแตกต่างจากผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการและรับจ้าง

2.6.2 ผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง และผู้ปกครองที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวให้ความร่วมมือการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง

2.7 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการศึกษา พบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ดังนี้

2.7.1 ผู้ปกครองที่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษามากกว่า 10,000 บาทต่อภาคเรียน ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาโดยรวมแตกต่างจากผู้ปกครองที่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษา 5,000 - 10,000 บาท และต่ำกว่า 5,000 บาทต่อภาคเรียน

2.7.2 ผู้ปกครองที่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษามากกว่า 10,000 บาทต่อภาคเรียน ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแตกต่างจากผู้ปกครองที่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษาค่าต่ำกว่า 5,000 บาทต่อภาคเรียน

2.7.3 ผู้ปกครองที่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษามากกว่า 10,000 บาทต่อภาคเรียน ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน แตกต่างจากผู้ปกครองที่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษา 5,000 - 10,000 บาท และต่ำกว่า 5,000 บาท

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี มีประเด็นที่น่าสนใจนำมาอภิปรายได้ ดังนี้

1. การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร อ้วนล้ำ (2540) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในกิจกรรมพัฒนาเด็กเล็ก : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านเรียงตามลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย พบว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน มีการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองเป็นอันดับแรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเด็กมีความผูกพันและเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว พวกเขาต้องการความรักและความอบอุ่นจาก

ครอบครัวเป็นอันดับแรก ดังนั้นผู้ปกครองจึงเป็นผู้ที่มีความสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตของเด็กปฐมวัยเป็นอย่างมาก (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2544, หน้า 234) จากการศึกษาวิเคราะห์เรื่องการใช้เวลาของเด็ก พบว่า เด็กใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่บ้าน เด็กมีโอกาสรู้ในโรงเรียนเพียงร้อยละ 19 ของเวลาทั้งหมด ดังนั้นเด็กสามารถเรียนรู้นอกห้องเรียนถึงร้อยละ 81 ของเวลาทั้งหมด (รุ่ง แก้วแดง, 2541, หน้า 170-171 และอาภา ภมรบุตร, 2545, หน้า 77) สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยสามารถแบกรับภาระหน้าที่แทนพ่อแม่ผู้ปกครองได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ครูอาจดูแลด้านวิชาการได้มากน้อยหรืออาจเสริมสร้างประสบการณ์หรือกิจกรรมบางอย่างที่บ้านไม่อาจจัดหาให้ได้ แต่ก็ไม่สามารถแทนที่บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองได้อย่างแน่นอนอันด้วยเรื่องสำคัญเหล่านี้ย่อมต้องผ่านประสบการณ์เรียนรู้จากชีวิตจริงเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2544, หน้า 6) การเรียนรู้ในยุคใหม่นั้น มิได้เกิดขึ้นที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยหรือห้องเรียนเท่านั้น แต่เกิดขึ้นได้อย่างกว้างขวางในสถานที่ต่าง ๆ แม้แต่ในบ้านก็จัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ เพราะความรู้ต่าง ๆ สามารถเรียนรู้ได้เองในเวลารวดเร็ว เข้าใจง่ายโดยผ่านทางสื่อทันสมัยต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ ฯลฯ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทำให้การเรียนรู้ง่ายขึ้น น่าสนใจมากขึ้นและเกิดประสิทธิภาพได้มากขึ้นด้วย (พนม พงษ์ไพบูลย์, 2542, หน้า 15)

ส่วนการมีส่วนร่วมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองเป็นอันดับสุดท้ายเมื่อเทียบกับทั้ง 3 ด้าน ทั้งนี้เนื่องมาจากปัจจัยที่สำคัญในการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองแต่ละครอบครัวต่างก็มีข้อจำกัดที่ควรคำนึงถึง ไม่ว่าจะเป็นความแตกต่างในเรื่องแนวคิด ความเชื่อ และคุณค่าที่แต่ละครอบครัวมีต่างกัน ฐานะทางเศรษฐกิจ ข้อจำกัดทางทรัพยากร รูปแบบความสัมพันธ์ของพ่อแม่และลูกในครอบครัว โดยเฉพาะในกลุ่มครอบครัวรายได้น้อยจำนวนมากที่มีความไม่พร้อมและเห็นว่ามีภาระหน้าที่ด้านอื่นที่ต้องทำ ซึ่งพวกเขาคิดว่าเร่งด่วนและสำคัญกว่าการเข้ามาดูแลลูกในเรื่องการศึกษา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องเข้าใจความแตกต่างเหล่านี้ของแต่ละครอบครัว และต้องสร้างเงื่อนไขที่จะทำให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นฝ่ายรุก ก่อให้เกิดสัมพันธภาพและความร่วมมือที่เหมาะสมและเป็นไปได้ ด้วยการทำหน้าที่อำนวยความสะดวกและกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือที่สม่ำเสมอ (อภิญา เวชชัย, 2544, หน้า 34) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิไลรัตน์ ชันธีเจริญ (2539) ซึ่งพบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่โรงเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนปัญหาจะเป็นเรื่องที่ผู้ปกครองไม่มีเวลามาร่วมกิจกรรม ผู้ปกครองไม่เห็นความสำคัญของการมาร่วมกิจกรรม ขาดความรู้ความเข้าใจ สำหรับข้อเสนอแนะนั้นควรหาวิธีการกระตุ้นให้ผู้ปกครองสนใจมาร่วมงาน การประชาสัมพันธ์งานให้มากขึ้น และมีการแจกแจงเอกสารต่าง ๆ ให้ทั่วถึง ซึ่ง อีกลีลส์ และ ฮาร์ลด์ (Eccles & Harold, 1993, p. 559) และจันท์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ (2540) สรุปไว้ว่า ในความเป็นจริงการปฏิบัติของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและครูเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลสำคัญต่อการมี

ส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา ผู้ปกครองไม่สามารถมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการศึกษาได้มากเท่าที่ควร อาจเนื่องจากสาเหตุทางเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ทำให้ครอบครัวแบบดั้งเดิมที่มีผู้ใหญ่ช่วยดูแลอบรมเด็กกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวแบบตัวใครตัวมัน แต่ละคนพยายามต่อสู้ดิ้นรนเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัวความหลากหลายของลักษณะครอบครัวและประสบการณ์ไม่มีเวลา ไม่มีแรงจูงใจ ไม่มีความรู้ รู้สึกไม่สะดวก ขาดความเข้าใจในบทบาทของผู้ปกครองที่จะเป็น ประสบการณ์ที่ไม่ดีเกี่ยวกับปฏิกิริยาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และทรัพยากรทางเศรษฐกิจ ดังนั้น เมื่อพิจารณาด้านต่าง ๆ ในแต่ละด้านปรากฏว่า

1.1 ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน ผู้ปกครองให้ความร่วมมืออยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามอันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองให้ความสำคัญและชื่นชมผลงานของลูกอย่างสม่ำเสมอ อันดับสอง ผู้ปกครองส่งเสริมให้ลูกเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ และอันดับสาม ผู้ปกครองพาลูกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าผู้ปกครองให้ความสนใจและเอาใจใส่ลูกอย่างเพียงพอ ซึ่งจะเป็นจุดเชื่อมโยงการถ่ายทอดความรู้ที่สำคัญที่สุด การชื่นชมและยกย่องในสิ่งที่ลูกนำเสนอหรือการค้นพบสิ่งต่าง ๆ รวมทั้งการส่งเสริมให้ลูกเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ ด้วยการจัดหาอุปกรณ์ และสื่อการเรียนรู้ที่เป็นประโยชน์ตามวัยของลูก ซึ่งจะเป็นการกระตุ้นและฝึกทักษะพื้นฐานให้ลูกในแง่มุมต่าง ๆ รวมทั้งการให้ความสนใจพาลูกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ดังนั้น ผู้ปกครองจึงมีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้และเสริมสร้างการเรียนรู้ทั้งที่บ้าน โรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า ข; รุ่งเรือง สุขภิรมย์, 2544, หน้า 11) ส่วนในสามอันดับสุดท้าย ผู้ปกครองให้ความร่วมมือน้อย คือ การจัดตารางกิจกรรมในแต่ละวันให้กับลูก การสนทนาเรื่องความเอาใจใส่ต่อการเรียนของลูกกับคนอื่น ๆ และการเล่าถึงประสบการณ์ของตนเองเมื่อครั้งยังเป็นเด็กนักเรียนให้ลูกฟัง ซึ่งผู้ปกครองจำนวนมากมักไม่ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการจัดตารางกิจกรรมในแต่ละวันให้กับลูก หรือสนทนาเรื่องความเอาใจใส่ต่อการเรียนของลูก และการเล่าถึงประสบการณ์ของตนเองเมื่อยังเป็นเด็กให้ลูกฟัง ถ้าผู้ปกครองสามารถปฏิบัติอย่างสม่ำเสมอร่วมกับลูก จะเป็นการปลูกฝังวินัยและความรับผิดชอบตนเองของเด็ก อีกทั้งเป็นการเพิ่มความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดกับลูกมากขึ้น เพราะที่บ้านเป็นแหล่งก่อเกิดแห่งชีวิต ความรัก รากฐานความคิด และวินัย การสร้างวินัยให้เด็กตั้งแต่เยาว์วัยที่บ้านเริ่มจากพ่อแม่ (นิตดา หงส์วิวัฒน์, 2541, หน้า 12) ดังนั้น พ่อแม่ต้องทำเป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูกดู สร้างนิสัยที่ดีให้แก่ลูกโดยฝึกให้มีความรับผิดชอบโดยร่วมกันกับลูกกำหนดตารางประจำวันง่าย ๆ ที่ทำร่วมกันได้ สนทนาร่วมกับลูก โดยคำนึงถึงความสนใจของลูกเป็นหลัก รวมทั้งอธิบายความหมายต่าง ๆ ด้วยภาษาที่เข้าใจง่าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2544, หน้า 26-27)

ทั้งนี้เนื่องจากครอบครัวจัดได้ว่าเป็นโรงเรียนตามธรรมชาติของเด็ก เด็กเรียนรู้จากครอบครัวโดยกระบวนการธรรมชาติ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2541) ครอบครัวเป็นสถาบันที่ก่อเกิดจุดเริ่มต้นของแต่ละชีวิตพ่อแม่จึงเป็นครูคนแรกและครูที่ดีที่สุดในโลกของลูกเป็นครูตลอดเวลาและตลอดชีวิตของลูกเป็นบุคคลที่มีหน้าที่เตรียมความพร้อมให้ลูกเข้าสู่สังคมภายนอกได้อย่างมั่นใจ จัดบรรยากาศที่บ้านให้เกิดการเรียนรู้ทุกเวลาทุกสถานที่ทำให้สังคมมีแหล่งการเรียนรู้เกิดขึ้นเพื่อทำให้เกิดสังคมแห่งการเรียนรู้หรือสังคมแห่งปัญญาที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลาปลูกฝังนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับลูก และยังเป็นการระดมทรัพยากรทุกภาคส่วนของสังคมเพื่อการจัดการศึกษา ตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของไทยในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545) มาตรา 11 ที่กล่าวว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตร หรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาตามความพร้อมของครอบครัว ดังนั้นผู้ปกครองจึงได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เพื่อตอบสนองความต้องการที่จัดหาสิ่งที่ดีที่สุดในชีวิตให้กับบุตร

1.2 ด้านการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ผู้ปกครองให้ความร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ตามอันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองพูดคุยกับครูเกี่ยวกับการปรับตัวของลูกกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน อันดับสอง ผู้ปกครองพูดคุยกับครูเกี่ยวกับการทำกิจกรรมของลูกที่บ้าน และอันดับสาม ผู้ปกครองพูดคุยกับครูเกี่ยวกับผลสำเร็จในผลงานของลูก ทั้งนี้เนื่องจาก การประชุมร่วมกันระหว่างครูกับบิดามารดาจะทำให้ทั้งครูและบิดามารดามีความเข้าใจโลกของเด็กได้ดียิ่งขึ้น (กรมวิชาการ, 2546) กระบวนการประชุมเปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นที่แตกต่างกันมีโอกาสสร้างความมั่นใจในสิ่งที่เห็นพ้องต้องกันซึ่งการประชุมเป็นความก้าวหน้าของวงจรแห่งการส่งเสริมพัฒนาการของเด็ก นอกจากนี้ การประชุมยังช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการประสานความสัมพันธ์ระหว่างกันให้ใกล้ชิดยิ่งขึ้น ผลสำเร็จของการประชุมทำให้เกิดความร่วมมือในระดับสูง ทั้งด้านการเรียนการสอน นโยบาย วัตถุประสงค์ เป้าหมาย หรือวิธีการปฏิบัติงานของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกับผู้ปกครอง ดังนั้น ผลการวิจัยจึงพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการประชุมร่วมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลชีวะ (2547) ที่กล่าวว่า หากผู้ปกครองได้เข้าใจได้ข้อมูลที่ถูกต้องจากโรงเรียนจะช่วยลดความขัดแย้งระหว่างบ้านและโรงเรียนได้มาก และยังช่วยให้ผู้ปกครองได้สานต่อการเรียนของเด็กสู่บ้านและจากบ้านสู่โรงเรียน การที่ผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ที่ดีและติดต่อกับทางโรงเรียนบ่อย ๆ จะทำให้ผู้ปกครองรับทราบความเคลื่อนไหวต่าง ๆ ภายในโรงเรียนได้มากขึ้น ซึ่งจากการจัดประชุมทำให้ครูและผู้ปกครองได้แบ่งปัน และแลกเปลี่ยนข้อมูลแสดงความคิดเห็นหรือปรึกษาเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับการทำกิจกรรมของเด็ก ดังนั้นสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรกระตุ้นให้ผู้ปกครอง

ได้เข้าร่วมประชุมและพยายามทำให้ผู้ปกครองตระหนักถึงความสำคัญ เกิดความสนใจร่วมกัน ซึ่งจะทำให้เกิดบรรยากาศของความร่วมมือตามมา และชุมแพ พงษ์เจริญ (2542, หน้า 136) ได้พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่มีต่อกิจกรรมของโรงเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี ผู้ปกครองส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีการเข้าร่วมประชุมที่โรงเรียนจัดขึ้นเกือบทุกครั้ง ส่วนกิจกรรมด้านอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น ผู้ปกครองนักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมเป็นบางครั้ง

1.3 ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้ปกครองให้ความสำคัญร่วมมืออยู่ในระดับปานกลาง มีคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย สามอันดับแรก ได้แก่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำ กิจกรรม “ผู้ปกครองสัมพันธ์” ร่วมกับครู อันดับสอง ผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียนเดียวกันให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และอันดับสาม ผู้ปกครองพูดคุยกันเกี่ยวกับการประชุมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เนื่องจาก กิจกรรมระหว่างผู้ปกครอง และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเป็นสิ่งเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยกับผู้ปกครอง ซึ่งต้องให้ความสนใจเอาใจใส่ดูแล และพัฒนาร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถเข้าใจความต้องการของเด็กได้มากขึ้นและตอบสนองความต้องการของเด็กได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ ฟานตุสโซ (Fantuzzo, 2000) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานศึกษา คือ การร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ ทั้งเป็นอาสาสมัครเพื่อพัฒนาการศึกษา การสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพระหว่างครอบครัวและสถานศึกษา พร้อมทั้งการเชื่อมโยงเครือข่ายของกลุ่มผู้ปกครองด้วยกัน ดังนั้น การสร้างสัมพันธภาพที่เหมาะสมเป็นเรื่องที่ต้องใช้เวลาในการเรียนรู้ เพื่อให้ได้ทางเลือกที่ดีที่สุดสำหรับทุกฝ่าย การสร้างสัมพันธภาพที่เหมาะสมเพื่อจะประสานความร่วมมือของพ่อแม่ ผู้ปกครองและครูจึงควรเป็นสัมพันธภาพที่เป็นธรรมชาติมากกว่าเป็นแบบทางการ และควรเป็นสัมพันธภาพ 2 ทาง (Two-Way Communication) ที่ต่างฝ่ายต่างพูดคุยเสนอความเห็นและแลกเปลี่ยนกันอย่างเต็มที่ ฝึกการยอมรับในความเห็นที่แตกต่างกัน เพราะหากแต่ละฝ่ายไม่เรียนรู้ในการน้อมใจรับฟังกันและกัน อาจนำไปสู่ความขัดแย้ง ความไม่เข้าใจและไม่ยอมรับกัน ในที่สุดควรมีแนวทางหรือมาตรการประสานและเชื่อมโยงความแตกต่างระหว่างครอบครัวและโรงเรียน ทั้งนี้ เนื่องจากการกิจที่แตกต่างของบ้านและโรงเรียน วัฒนธรรมที่แตกต่างกันของพ่อแม่ ผู้ปกครอง และครู การไม่เข้าใจในวิธีการหรือความคิดที่แตกต่างกันสามารถแก้ปัญหาได้ การคิดกิจกรรมในการสร้างสัมพันธภาพของครูกับผู้ปกครองเป็นเรื่องละเอียดอ่อนที่ต้องพิจารณา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545, หน้า 3) ดังนั้น โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จโดยพ่อแม่ ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในระดับสูง พบว่า การจัดอุปสรรคที่กีดกันการเข้ามามีส่วนร่วมของ

ผู้ปกครองให้หมดไปเป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545, หน้า 29) และการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาสามารถเพิ่มขึ้นได้ด้วยความพยายามของครูและโรงเรียนที่จะอำนวยความสะดวกให้ผู้ปกครองมีบทบาท การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาก็จะสูงขึ้นในโรงเรียนที่กระตือรือร้นในความพยายามที่จะสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง (Epstain, 1990, pp. 85-87)

2. เปรียบเทียบการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามตัวแปรต่าง ๆ ปรากฏผลดังนี้

2.1 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามขนาดของครอบครัวผู้ปกครอง ทั้งโดยรวมและรายด้าน คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน และการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้ปกครองที่มีขนาดครอบครัว 3-5 คน ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษามากกว่าผู้ปกครองที่มีขนาดครอบครัวมากกว่า 5 คน อาจเนื่องมาจาก การเปลี่ยนแปลงของสังคมและเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในสังคมไทย ส่งผลทำให้หน้าที่ของครอบครัว กลุ่มสังคม และสถาบันต่าง ๆ ในสังคมไทยเปลี่ยนแปลงไปด้วย ซึ่งตรงกับ นภเนตร ธรรมบวร (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสำหรับเด็กวัยต่ำกว่า 3 ขวบ พบว่า สภาพและโครงสร้างของครอบครัวไทยเปลี่ยนแปลงไปจากที่เคยเป็นมาในอดีต กล่าวคือ ในปัจจุบันเรามีครอบครัวเดี่ยว ซึ่งประกอบด้วย พ่อ แม่ ลูก ในปริมาณที่มาก โดยเฉพาะในสังคมเมืองจะมีครอบครัวขนาดเล็กเพิ่มมากขึ้น ทำให้พ่อแม่จำนวนไม่น้อยเลือกที่จะส่งบุตรของตนไปยังสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่มีคุณภาพ เนื่องจากที่บ้านไม่มีผู้ดูแล ดังนั้น ผู้ปกครองต้องมีความสามารถในการปรับเปลี่ยนตนเองด้านแนวความคิด ทักษะ และพฤติกรรมต่าง ๆ ได้อย่างสอดคล้องและเหมาะสมกับสภาพบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนไปอย่างชาญฉลาด โดยประยุกต์ให้เหมาะสมกับวัฒนธรรมไทย ในขณะเดียวกันก็ที่ยังรับวัฒนธรรมที่ดีเข้ามา และมีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง (สำนักพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จังหวัดชลบุรี, 2548) จะเห็นได้ว่าครอบครัวปัจจุบันส่วนมากเป็นครอบครัวเดี่ยวมีจำนวนสมาชิกไม่เกิน 5 คน ซึ่งผู้ปกครองมีความรู้ และมีความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้มีคุณภาพได้อย่างทั่วถึง ทั้งด้านการดูแลความเอาใจใส่ การให้ความรู้และการจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ที่ทันสมัยให้กับลูก ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิธร ศรีวิเชียร (2538) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ตั้งกวดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรายวิชา กลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต และกลุ่มทักษะ คือ ปัจจัยด้านผู้ปกครองนักเรียน ได้แก่

จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะของผู้ปกครอง และอาชีพของผู้ปกครอง คล้องจองกับงานวิจัยของ วสิน แก้วปองปก (2538) ได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สามารถพยากรณ์ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรวมของนักเรียน ได้แก่ จำนวนสมาชิกที่อยู่ในความอุปการะ เช่นเดียวกับที่ ชิต สองแก้ว (2539) ซึ่งได้ศึกษาเรื่อง ปัจจัยบางประการที่ส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนในโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ผลการวิจัยพบว่า ตัวพยากรณ์ที่ดีที่สามารถพยากรณ์ คะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่อยู่ในความอุปการะของผู้ปกครองนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ เปนา (Pena, 2000) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา พบว่า ขนาดของครอบครัวมีอิทธิพลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และจากการวิจัยของ กุศล สุนทรธาดา และคณะ (2541) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สถานการณ์และองค์ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในประเทศไทย พบว่า สถาบันครอบครัวไทยไม่สามารถดำเนินบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูได้อย่างเต็มที่ ต้องพึ่งสถานบริการอบรมเลี้ยงดูเด็กมากขึ้น การอบรมเลี้ยงดูเด็กและพัฒนาการของเด็ก จึงแตกต่างกันไปตามเศรษฐกิจ ฐานะ ขนาดครอบครัว เขตที่อยู่อาศัย เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม ความแออัดที่พอกอาศัย รวมทั้งการทำงานของพ่อแม่ และสภาพการหย่าร้างทำให้เกิดปัญหาวิกฤติของเด็กในระดับปฐมวัย ดังนั้น จะเห็นได้ว่าขนาดของครอบครัวมีความสำคัญต่อการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยที่แตกต่างกัน

2.2 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามจำนวนบุตร โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะว่า ผู้ปกครองที่มีความสามารถส่งบุตรหลานเข้าสู่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชนได้จะเป็นผู้ปกครองที่มีความพร้อมทางเศรษฐกิจและมีกำลังทรัพย์เพียงพอที่จะลงทุนด้านการศึกษา ดังนั้นจึงเห็นประโยชน์และคุณค่าที่จะก่อเกิดพัฒนาการที่ดีทุก ๆ ด้านของบุตรหลานในอนาคต ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น ไม่ว่าผู้ปกครองจะมีจำนวนบุตรมากหรือน้อยเพียงใดก็ไม่ส่งผลต่อการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา งานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุวัช พานิชวงษ์ (2546) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ปัจจัยด้านจำนวนบุตร ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน เพราะ ผู้ปกครองได้เห็นความสำคัญของการจัดการศึกษาปฐมวัย เนื่องจากเป็นวัยแรก

ของชีวิต สิ่งไหนที่ดีและมีประโยชน์ทำให้เด็กเกิดการพัฒนาทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคมและสติปัญญาของเด็กแล้วก็ควรที่จะได้รับการส่งเสริม สนับสนุน ให้เด็กได้เรียนรู้ และได้รับประสบการณ์ต่าง ๆ จากโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับ พรศิริ อิงค์ชัยโชติ (2527) กล่าวว่า ผู้ปกครองไม่ว่าจะมีอาชีพใดก็ตาม ต่างเห็นความสำคัญของการศึกษา จึงต้องการให้บุตร - หลานของตนเองได้เข้าเรียน และได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างดีที่สุด จากสถานศึกษาที่เชื่อถือและไว้วางใจ เช่นเดียวกับผู้ปกครองในเขตอำเภอค้อยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่ เพราะเมื่อลูกได้รับการศึกษาที่ดีก็จะทำให้ลูกได้รับการพัฒนาที่ดีครบทั้ง 4 ด้าน และส่งผลให้เด็กเกิดการเรียนรู้ สามารถนำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสอดคล้องกับ กุลยา ดันติผลชีวะ (2547) ที่กล่าวว่า แท้จริงแล้วการเป็นพ่อแม่หรือผู้ปกครองมิใช่หยุดอยู่ที่การดูแลฟูมฟักทางร่างกายได้เติบโต แต่การเป็นพ่อแม่หรือผู้ปกครองถือเป็นการสร้างและพัฒนาเด็กให้เป็นคนดีมีคุณค่าต่อสังคม ดังนั้น ผู้ปกครองควรส่งเสริม สนับสนุน และเลี้ยงดูลูกที่อยู่ในความปกครองของตนเอง ให้ได้รับการศึกษาที่ดี เพราะการศึกษาคือสิ่งที่ทำให้เด็กได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์ที่ดี เป็นคนที่เก่ง ดี มีสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545) สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ดังนั้น ผู้ปกครองที่มีจำนวนบุตรต่างกัน จึงให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยไม่แตกต่างกัน

2.3 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็ก

ปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามอายุ โดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ สาเหตุที่เป็นเช่นนี้ อาจเนื่องมาจากอายุของผู้ปกครองไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา เพราะพ่อแม่ทุกคนต่างมีหน้าที่และบทบาทในการอบรมเลี้ยงดูลูกให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งกายและใจ ตามกำลังและความสามารถของครอบครัว โดยเฉพาะผู้ปกครองของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ก่อนข้างจะมีความพร้อมและครอบครัวมีฐานะทางเศรษฐกิจดีพอ ดังนั้น ผู้ปกครองที่มีอายุต่างกันจึงให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาปฐมวัยไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บังอร อ้วนล้ำ (2540) ที่ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่าปัจจัยที่เกี่ยวกับอายุของผู้ปกครองเด็กไม่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็กในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก เพราะปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา คือ การเข้าใจหน้าที่และบทบาทของตนเอง ดังเช่น อภิญา เวชชัย (2544) กล่าวว่า บทบาทของสถานศึกษาในการส่งเสริม และระดมความร่วมมือของพ่อแม่ ผู้ปกครองมีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะในโรงเรียนและสถานศึกษาจะมีบทบาทในการกระตุ้น ส่งเสริม และเปิดโอกาสให้พ่อแม่ ผู้ปกครองมาร่วมมือกับทางโรงเรียนมากขึ้น ดังนั้น จึงเห็นได้ว่าสถานศึกษาต่าง ๆ ให้ความสำคัญกับการเข้ามามี

ส่วนร่วมของผู้ปกครองทุกระดับฐานะทางเศรษฐกิจ เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้ปกครองที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี อายุของผู้ปกครองจึงไม่มีอิทธิพลในการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย

2.4 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็ก

ปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านคือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้านและด้านการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้ปกครองที่มีการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษามากกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ทั้งนี้ เพราะระดับการศึกษาของผู้ปกครองเป็นปัจจัยที่มีผลต่อการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงมีศักยภาพในการให้ควมร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมากกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าทั้งโดยรวมและด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้านรวมทั้งด้านการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองที่ได้รับการศึกษาสูงจะมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา รู้วิธีการส่งเสริมการเรียนรู้ได้ดีกว่าผู้ที่มีศึกษาน้อย จึงมีความจำเป็นต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพด้วยการให้การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 (2545) ที่กล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต ซึ่งจะส่งผลในระยะยาว จะเห็นได้ว่า การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี ซึ่งน้อยกว่าผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี และปริญญาตรี ในด้านการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองที่มีการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มักจะไม่ค่อยมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษาปฐมวัย จึงทำให้ขาดความมั่นใจที่จะเสนอแนะและแสดงความเห็นในการเข้าร่วมประชุม ดังนั้น การที่จะให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาปฐมวัย อย่างมั่นใจและอย่างมีประสิทธิภาพ จึงต้องพัฒนาศักยภาพของผู้ปกครอง (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาราช, 2533) ด้วยการณรงค์ให้ความรู้ในเรื่องของความสำคัญของเด็กปฐมวัย ความสำคัญของการจัดการศึกษาแก่เด็กปฐมวัย รูปแบบที่เหมาะสมของการให้การศึกษาแก่เด็กปฐมวัย กิจกรรมที่จัดให้ได้แก่ การเข้าไปให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง การชักจูงผู้ปกครองเข้ามารับความรู้จากสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การจัดอบรมเลี้ยงดูเด็กแก่ผู้ปกครอง ทั้งนี้เพื่อให้การพัฒนาเด็กสอดคล้องกันในแนวทางและวิธีการทั้งในสถานศึกษาและเมื่อเด็กกลับไปอยู่ในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับ ศิริกุล อิศรานุกฤษ และคณะ (2537) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง แบบแผนการเลี้ยงดูเด็กตามแนวภาวะความต้องการพื้นฐานและบริการสำหรับเด็ก พบว่า

แม่ที่มีการศึกษาสูงและฐานะเศรษฐกิจดี จะเห็นความสำคัญของการเลี้ยงดูเด็กเพื่อส่งเสริมสติปัญญาของเด็กเป็นอย่างมาก เช่น มีการส่งเสริมทั้งในเรื่องการเรียนและการเล่น เพื่อส่งเสริมสติปัญญา มากกว่าแม่ที่มีการศึกษาน้อยและมีฐานะเศรษฐกิจต่ำ ดังนั้น ระดับการศึกษาของผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สำหรับเด็กปฐมวัย และจากงานวิจัยของ เยาวนุช ทานาม (2545) ที่ศึกษาเรื่องความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยในโรงเรียนสอนภาษาจีน พบว่า ผู้ปกครองที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความต้องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย แตกต่างกัน

2.5 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามรายได้ของครอบครัวผู้ปกครอง โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน และด้านการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) ผลการวิจัยพบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้มากกว่า 25,000 บาท ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษามากกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ระหว่าง 15,000 - 25,000 บาท และน้อยกว่า 15,000 บาท ในการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาโดยรวม และในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย รวมทั้งการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ส่วนในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน ผู้ปกครองที่มีรายได้มากกว่า 25,000 บาท และผู้ปกครองที่มีรายได้ระหว่าง 15,000 - 25,000 ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษามากกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำกว่า 15,000 บาท

ทั้งนี้เพราะ ผู้ปกครองที่มีรายได้สูงจะมีขีดความสามารถในการให้ความร่วมมือกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในสถานการณ์ที่แตกต่างกันได้ในระดับสูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ของครอบครัวน้อยกว่า ทั้งในด้านการให้ความร่วมมือ ด้านการสละเวลา หรือทรัพยากรส่วนตัว เพื่อร่วมกิจกรรมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนั้นฐานะทางครอบครัวจึงส่งผลต่อการสร้างความสัมพันธ์กับทางสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยในระดับที่ต่างกัน เช่น ครอบครัวรายได้น้อยหรือยากจนมักจะฝากความหวังไว้กับทางสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ส่วนครอบครัวที่ร่ำรวย เนื่องจากมีความพร้อมมากกว่าจึงมีแนวโน้มที่จะมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเด็กปฐมวัยได้มาก ด้วยการเตรียมเด็กสำหรับสังคมโรงเรียนมากขึ้น เช่น มีการจ้างครูสอนพิเศษ จัดหาอุปกรณ์และสื่อการเรียนรู้ให้ลูกที่บ้าน มีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและผู้ปกครองด้วยกัน มีข้อเท็จจริงที่พบอย่างสม่ำเสมอในสมาคมผู้ปกครองและครู คือ ผู้ปกครองที่เข้าร่วมเป็นกรรมการสมาคมมักจะเป็นผู้ปกครองที่มีฐานะดี มีตำแหน่งชื่อเสียงทางสังคม ส่วนผู้ปกครองจากครอบครัวที่มี

รายได้น้อย มักจะไม่ได้มีโอกาสเข้าร่วมเป็นกรรมการ และอาจจะรู้สึกห่างเหินและแปลกแยกจากกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน (อภิญา เวชชัย, 2544, หน้า 3)

งานวิจัยนี้สอดคล้องกับ ภักธียา สุวรรณบุรณ์ (2537) ที่ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองเด็ก และคณะกรรมการพัฒนาเด็ก ในกิจกรรมศูนย์พัฒนาเด็กในจังหวัดกำแพงเพชร พบว่า รายได้ของครอบครัวมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการพัฒนาเด็ก และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชูสิทธิ์ อนุมาน (2539) ที่ศึกษาความคิดเห็นของผู้ปกครองที่ส่งเด็กเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี พบว่า ผู้ปกครองที่มีรายได้สูงและปานกลาง มีความคิดเห็นต่อการส่งเด็กเข้าเรียนโรงเรียนอนุบาลเอกชน จังหวัดสระบุรี สูงกว่าผู้ปกครองที่มีรายได้ต่ำ อย่างไรก็ตามความแตกต่างของสถานะทางเศรษฐกิจ มิได้หมายความว่าครอบครัวที่รายได้น้อย และด้อยโอกาสจะไม่สามารถพัฒนาการศึกษาของเด็กได้ งานศึกษาของ คลาร์ก (Clark, 1991) บอกว่า เด็กที่มาจากครอบครัวยากลำบาก แต่มีพ่อแม่หรือผู้ปกครองให้ความสำคัญกับการสนับสนุนด้านการศึกษา ก็จะประสบความสำเร็จด้านการศึกษาด้วย แต่ทั้งนี้แต่ละโรงเรียนจะต้องมีบทบาทสำคัญยิ่งในการช่วยเหลือ และสนับสนุนครอบครัวที่ฐานะยากจน หรือเป็นชนกลุ่มน้อยในสังคม

2.6 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามอาชีพ ในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้ปกครองที่มีธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย มากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้างและรับราชการ ในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน ผู้ปกครองที่มีธุรกิจส่วนตัวมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้านมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง และผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้านมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวจะมีอิสระต่อเวลาในการทำงาน สามารถบริหารเวลาของตนเอง เพื่อให้มีความร่วมมือกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ค่อนข้างมาก ดังนั้น อาชีพของผู้ปกครองจึงเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ซึ่งจากผลการวิจัยจะเห็นได้ว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวจะให้ความร่วมมือในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง และรับราชการ ส่วนผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการจะให้ความร่วมมือด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้านมากกว่าผู้ปกครองที่มีอาชีพรับจ้าง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ เศรษฐการ (2545) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะและทัศนคติต่อการประกอบอาชีพอิสระของนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคราชบุรี พบว่า นักศึกษาที่ผู้ปกครองมีอาชีพต่างกัน มีทัศนคติต่อการประกอบอาชีพแตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัย

ของ นภาพรณ อุณาภูล (2540) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองเกี่ยวกับ สวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาล พบว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพต่างกัน มีความต้องการ เกี่ยวกับสวัสดิภาพของนักเรียนในโรงเรียนอนุบาลแตกต่างกัน ส่วนผู้ปกครองที่มีอาชีพรับราชการ มักจะมีการศึกษาอยู่ในระดับสูง ดังนั้นความเอาใจใส่ในบุตรหลานตนเองจึงมีมากกว่าผู้ปกครอง ที่มีอาชีพรับจ้าง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2545) กล่าวว่า ผู้ปกครอง ที่มีอายุ วุฒิการศึกษา และอาชีพ อยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างดีทำให้พ่อแม่มีทัศนคติที่ดีต่อการส่งเสริม สร้างลูกส่งผลให้ลูกมีสุขภาพกาย ใจ อารมณ์ดี ทั้งนี้ เพราะครอบครัวเป็นสถาบันทางสังคม แห่งแรกที่มีอิทธิพลในการเสริมสร้างคุณภาพของเด็ก ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ผู้ปกครองที่มีอาชีพ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยแตกต่างกัน

2.7 การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี จำแนกตามค่าใช้จ่ายในการศึกษา ทั้งโดยรวมและรายด้าน คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน มีความ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้ปกครองที่ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา โดยรวม และด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน พบว่า ผู้ปกครองที่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษา 10,000 บาทต่อภาคเรียน ให้ความร่วมมือมากกว่าผู้ปกครองที่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษา 5,000 - 10,000 บาท และต่ำกว่า 5,000 บาทต่อภาคเรียน ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนา เด็กปฐมวัย ปรากฏว่า ผู้ปกครองที่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษามากกว่า 10,000 บาทต่อภาคเรียน ให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษามากกว่าผู้ปกครองที่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษาค่ากว่า 5,000 บาท ต่อภาคเรียนทั้งนี้เพราะผู้ปกครองที่มีค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อภาคเรียนมากกว่า 10,000 บาท จะเป็นกลุ่มที่มีศักยภาพในการใช้จ่ายเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรได้มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ สามารถให้ ความร่วมมือกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้เมื่อมีโอกาส เช่นการจัดกิจกรรมของสถานพัฒนาเด็ก ปฐมวัยเมื่อสิ้นปีการศึกษาเพื่อเผยแพร่กิจกรรมของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและเปิดโอกาสให้เด็ก และผู้ปกครองมีส่วนร่วมใน กิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจัดขึ้น กลุ่มผู้ปกครองจะให้ ความร่วมมือที่แตกต่างกัน โดยเฉพาะงบประมาณในด้านการสนับสนุนกิจกรรมของเด็ก ดังนั้น ผู้ปกครองกลุ่มนี้จึงค่อนข้างมีฐานะทางเศรษฐกิจดี สามารถจัดหาและเลือกสิ่งดีต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับบุตรหลานของตนได้เป็นอย่างดี สอดคล้องกับ กานดา ณ ถลาง (2515) กล่าวว่า มารดาที่มีฐานะทางเศรษฐกิจดี ย่อมจะมีเงินเตรียมสิ่งที่จำเป็นไว้ให้ลูกได้ดีกว่ามารดาที่มี ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี และสอดคล้องกับ กมลา ลำพูน (2542) กล่าวว่า ผู้ปกครองที่มีฐานะ ทางเศรษฐกิจต่างกันมีความต้องการเกี่ยวกับการจัดดูแลเด็กวัยก่อนอนุบาลแตกต่างกัน ดังนั้น งานวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วัชรภรณ์ พัทธน์เมธี (2546) ที่ได้ศึกษาวิจัยความต้องการ

ของผู้ปกครองเกี่ยวกับลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการจัดการศึกษาปฐมวัย ในอำเภอคอยสะแก จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ความต้องของผู้ปกครองเมื่อจำแนกค่าใช้จ่ายในการศึกษาต่อเดือนมีความต้องการที่แตกต่างกัน

อภิปรายผลแนวทางการพัฒนาจากผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน

การให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษาของผู้ปกครอง และแนวทางการพัฒนาความร่วมมือจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี ทั้ง 3 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน และการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง จากการวิเคราะห์ข้อมูลพบว่า

1. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่า มีจุดเด่น ได้แก่ อันดับแรก ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม “ผู้ปกครองสัมพันธ์” ร่วมกับครู อันดับสอง ผู้ปกครองนักเรียนในชั้นเรียนเดียวกันให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และอันดับสาม ผู้ปกครองพูดคุยกันเกี่ยวกับการประชุมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และมีจุดอ่อนคือ ผู้ปกครองให้ความร่วมมือน้อยที่สุดในด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แก่ ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในกิจกรรมเพื่อหารายได้ร่วมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้ปกครองร่วมเดินทางไปทัศนศึกษากับชั้นเรียนของลูก ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมในห้องเรียนกับครู

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้แนวทางการพัฒนาการให้ความร่วมมือที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี ดังนี้คือ จากจุดเด่นที่พบ คือ การเชิญชวนผู้ปกครองมาร่วมกิจกรรมในวันสำคัญต่าง ๆ เช่น วันสงกรานต์ วันแม่ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเป็นผู้ดำเนินงานและทำงานร่วมกันอย่างอิสระรวมทั้งการประสานงานระหว่างกลุ่มผู้ปกครองด้วยกัน ควรมีกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองรวมกลุ่มเพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมีความหลากหลายตามความถนัดและความสนใจของกลุ่มผู้ปกครอง เช่น กองทุนสำหรับช่วยเหลือผู้ปกครองที่เดือดร้อน และมีการสื่อสารที่ชัดเจน เพื่อให้เกิดความเข้าใจถูกต้องและตรงกัน ดังนั้น สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรสร้างสัมพันธ์ภาพกับผู้ปกครอง และระหว่างกลุ่มผู้ปกครองด้วยการส่งเสริมกิจกรรม “ผู้ปกครองสัมพันธ์” เช่น การรวมกลุ่มของผู้ปกครองจัดงานวันสงกรานต์ และวันแม่ ซึ่งมีเป้าหมายในการจัด คือ เพื่อรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมประเพณีไทย และเพื่อระลึกถึงพระคุณของแม่ โดยให้กลุ่มผู้ปกครองเป็นผู้ดำเนินงาน ตั้งแต่การวางแผนงานร่วมกัน การแบ่งงานตามความถนัด

ความสามารถ และความชอบของแต่ละคน เช่น การเป็นผู้ประชาสัมพันธ์งาน การหาทุนทรัพย์ รวมถึงการเตรียมและตกแต่งสถานที่ อาหารและเครื่องดื่มในงาน ซึ่งในส่วนของการอาหาร ผู้ปกครองที่มีความถนัดสามารถประกอบอาหารเองได้ ส่วนครูและสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย อาจเตรียมกิจกรรมเพื่อให้เด็กแสดงบนเวที และเชิญผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมบนเวทีด้วย เช่น ให้ผู้ปกครองเล่าถึงความสำคัญ และความเป็นมาของประเพณีสงกรานต์ของไทย และการเรียนเชิญ คุณแม่ตัวอย่างกล่าวสดุดีถึงพระคุณของแม่ และในขณะเดียวกันก็กล่าวถึงบทบาทในการเป็นแม่ที่ดี หลังจากนั้นก็ให้เด็กนักเรียนนำพวงมาลัยดอกมะลิไปกราบที่ตักแม่ตัวอย่าง เพื่อเป็นการสอนเด็กให้ระลึกถึงพระคุณของแม่และวัฒนธรรมไทย ดังนั้นกิจกรรม “ผู้ปกครองสัมพันธ์” จึงเป็นการพัฒนาความร่วมมือที่สามารถจูงใจให้ผู้ปกครองให้ความร่วมมือในระดับที่สูงขึ้น และเยาวพา เตชะคุปต์ (2524) ได้กล่าวว่า บางครั้งโรงเรียนอาจเชิญผู้ปกครองที่มีความสามารถในด้านต่าง ๆ มาแนะนำหรือบรรยายให้เด็กฟัง เช่น การเขียนการ์ตูน แนะนำวิธีเลี้ยงสัตว์ สอนร้องเพลง ฯลฯ หรือเชิญผู้ปกครองที่ว่างมาช่วยเตรียมอาหาร พาเด็กไปทัศนศึกษา เล่นดนตรี หรือมาร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการจัดกิจกรรมร่วมกันระหว่างครูและกลุ่มผู้ปกครอง เป็นการนัดพบปะระหว่างกลุ่มผู้ปกครองและครูได้พบปะพูดคุย และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ข้อมูลต่าง ๆ ซึ่ง โคราเลค และคณะ (Koralek et al., 1993) กล่าวว่า คุณภาพของสถานศึกษานั้นจะต้องนำพ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนรับผิดชอบ และตัดสินใจเกี่ยวกับเด็กของตน ดังนั้นการเชิญพ่อแม่หรือผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมวันเปิดบ้านจึงเป็นกิจกรรมหนึ่งที่บุคลากรในสถานศึกษาและพ่อแม่ ผู้ปกครอง มีโอกาสแลกเปลี่ยนความรู้และทำงานร่วมกัน เพื่อเด็กในความรับผิดชอบของทุกคนจะได้รับประโยชน์จากกิจกรรมนี้มากที่สุด ดังนั้น การรวมกลุ่มกันของผู้ปกครอง การประสานความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้ปกครองด้วยกันอย่างสม่ำเสมอ จึงเป็นการพัฒนากิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้ปกครองรวมกลุ่ม เพื่อช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เช่น กองทุนสำหรับช่วยเหลือผู้ปกครองที่เดือดร้อน ซึ่งให้ความช่วยเหลือครอบครัวที่กำลังเผชิญกับภาวะวิกฤต เช่น หัวหน้าครอบครัวประสบอุบัติเหตุ การเสียชีวิตของสมาชิกในครอบครัว การที่ครอบครัวตกงาน ซึ่งในสถานการณ์ดังกล่าวทำให้ครอบครัวและเด็ก ๆ ต้องเผชิญปัญหาโดยไม่คาดฝัน จากการช่วยเหลือของกลุ่มผู้ปกครองอย่างเป็นรูปธรรมจึงสามารถดำเนินการช่วยเหลือได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง (อภิญา เวชชัย, 2544, หน้า 44-45)

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้แนวทางการพัฒนาการให้ความร่วมมือที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี ซึ่งมีแนวทางการพัฒนาจากจุดอ่อน ดังนี้คือ ส่วนของการหารายได้ควรให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ให้กับ

สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น การประมูลของเหลือใช้ การนำสินค้าเข้ามาจำหน่ายที่โรงเรียน และจัดเก็บรายได้บางส่วนให้กับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ทั้งนี้การดำเนินการเพื่อหารายได้ดังกล่าวอาจทำเพื่อระดมทุนทางการกุศล ในเรื่องของการไปทัศนศึกษาสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องชี้แจงวัตถุประสงค์ของการไปทัศนศึกษาแต่ละครั้งให้ผู้ปกครองรับทราบ และเชิญชวนผู้ปกครองให้ร่วมเดินทางไปทัศนศึกษาด้วยกัน ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการวางแผนสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรทำความเข้าใจเชิญผู้ปกครองที่สนใจ ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ของบุตรหลานของตน เพื่อพัฒนาเด็กให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน จากแนวทางการพัฒนาทำให้ทราบปัญหาที่ต้องแก้ไข คือ กิจกรรมเพื่อหารายได้ช่วยเหลือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ไม่ควรเป็นภาระของผู้ปกครอง เนื่องจากผู้ปกครองจ่ายค่าเล่าเรียนแล้ว และผู้ปกครองบางคนมีรายได้น้อยและหากจะมีกิจกรรมนี้ขึ้นมาควรจะมีวิธีที่จะทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมได้ โดยให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมเพื่อสร้างรายได้ให้กับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย เช่น การประมูลของเหลือใช้ การนำสินค้าเข้ามาจำหน่ายที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย การรื้อยคอกมะลิขายในวันแม่ และการตัดเย็บเสื้อผ้าที่เป็นเอกลักษณ์สำหรับใส่ในวันสงกรานต์ โดยเก็บรายได้บางส่วนให้กับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรมีเป้าหมายในการนำเงินส่วนนี้ไปใช้ให้ชัดเจน ซึ่งกิจกรรมเพื่อหารายได้ช่วยเหลือสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยลักษณะนี้จะทำให้ผู้ปกครองเต็มใจ เพราะมีรายได้ของครอบครัวเพิ่มขึ้น และยังมีความรู้สึกมีคุณค่าและภูมิใจที่ได้ช่วยเหลือคนอื่น ส่วนการมีส่วนร่วมในการเดินทางไปทัศนศึกษา บางครั้งเวลาและโอกาสไม่ได้เอื้ออำนวยให้ผู้ปกครองเข้าร่วมได้ ดังนั้นทางสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องจัดตารางที่เหมาะสมและชี้แจงวัตถุประสงค์ของการไปทัศนศึกษาแต่ละครั้งให้ผู้ปกครองทราบล่วงหน้า และเชิญชวนผู้ปกครองให้ร่วมเดินทางไปทัศนศึกษาด้วยกัน ในด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมในห้องเรียนร่วมกับครู ผู้ปกครองขาดความมั่นใจที่จะมีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรม เนื่องจากคิดว่าตนเองไม่ใช่ครู และไม่ทราบระบบการเรียนการสอนของห้องเรียนลูก และของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย แต่มีผู้ปกครองบางส่วนที่มีความรู้ความสามารถในการจัดการเรียนการสอน และทราบเกี่ยวกับพัฒนาการของเด็กเป็นอย่างดี แต่ยังไม่เข้าใจบทบาทและไม่ทราบจะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างไร ดังนั้นทางสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรทำความเข้าใจเชิญผู้ปกครองที่สนใจ ให้มีส่วนร่วมในการวางแผนกิจกรรมการเรียนรู้ของบุตรหลานตน เพื่อพัฒนาเด็กให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่ง ชีรภัทร เจริญดี (2542) ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนประถมศึกษา ด้านงานวิชาการของโรงเรียน ระดับที่ปฏิบัติในภาพรวมพบว่า มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ให้ผู้ปกครองร่วมเป็นกรรมการในโรงเรียน จัดประชุม ขอคำปรึกษาและขอความคิดเห็นจากผู้ปกครองเกี่ยวกับการปรับปรุงหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียน ร่วมกำหนดและรับข้อเสนอแนะจากผู้ปกครอง

เกี่ยวกับหลักสูตรเพิ่มเติมในโรงเรียน เชิญผู้ปกครองร่วมเป็นวิทยากรเพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน แต่งตั้งผู้ปกครองช่วยดูแล ควบคุมนักเรียนในกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นครั้งคราว ขอความร่วมมือในการบริจาคเงินทุนและอุปกรณ์การศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ นิติยา ประพุดติกิจ (2539) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมว่า การร่วมมือกันระหว่างผู้ปกครองเด็ก และโรงเรียน นำผลประโยชน์มาให้ซึ่งกันและกัน คือ ได้ช่วยผู้ปกครองและเด็ก พร้อมกันนั้น ก็ช่วยโรงเรียนด้วย ผู้ปกครองอาจร่วมมือโดยเป็นผู้ช่วยครู เป็นอาสาสมัคร ช่วยกิจกรรมกลุ่มย่อย หรือช่วยเด็กเป็นรายบุคคล และช่วยเหลืองานอื่น ๆ ความช่วยเหลือเหล่านี้จะส่งผลทำให้การสอน และการดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล นอกจากนี้ตัวครูเองก็มีความเข้าใจ ครอบครัวและเด็กได้ดีขึ้นด้วย

2. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน พบว่า มีจุดเด่น ได้แก่ อันดับแรก ผู้ปกครองให้ความสำคัญและชื่นชมผลงานของลูก อย่างสม่ำเสมอ อันดับสอง ผู้ปกครองส่งเสริมให้ลูกเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ และอันดับสาม ผู้ปกครองพาลูกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา และจากจุดอ่อนที่พบ คือ ผู้ปกครองให้ความสำคัญน้อยในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน คือ ผู้ปกครองจัดตารางกิจกรรมในแต่ละวัน ให้กับลูก ผู้ปกครองสนทนาเรื่องความเอาใจใส่ต่อการเรียนของลูกกับคนอื่น และผู้ปกครองเล่าถึงประสบการณ์ของตนเองเมื่อครั้งยังเป็นเด็กนักเรียนให้ลูกฟัง

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แนวทางการพัฒนาความร่วมมือ ในกิจกรรมที่บ้านดังนี้ จากจุดเด่นที่พบคือ ผู้ปกครองให้ความสำคัญและชื่นชมผลงานของลูก อย่างสม่ำเสมอ โดยครูต้องรายงานและส่งผลงานของเด็กกลับบ้าน เพื่อให้ผู้ปกครองรับทราบ อย่างสม่ำเสมอ และอาจนำผลงานที่เป็นความสามารถพิเศษ ขึ้นบอร์ดแสดงผลงานให้ผู้ปกครอง ได้ชื่นชมผลงานของลูก เพื่อให้เด็กเกิดความภูมิใจและมีกำลังใจที่จะสร้างผลงานใหม่ ๆ ที่สำคัญ อีกอย่างหนึ่งคือครูต้องชี้แจงให้ผู้ปกครองเข้าใจถึงผลดีของการชื่นชม เมื่อเด็ก ๆ ทำงานหรือทำ สิ่งใดสำเร็จ เพื่อเป็นแรงจูงใจและกระตุ้นให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ และอยากทำสิ่งดี ๆ มากยิ่งขึ้น ดังนั้นการส่งเสริมและให้กำลังใจลูกในการทำงานให้เสร็จจึงเป็นการฝึกวินัยให้เด็กด้วย เมื่อเขาทำสำเร็จควรจะแสดงความชื่นชมและสนับสนุนโดยสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย นำผลงานของ เด็กทุกคนขึ้นบอร์ดแสดงผลงานโดยไม่แบ่งแยกว่าผลงานของใครดีหรือไม่ดี และยังให้เด็กนำผลงาน กลับบ้าน โดยขอให้ผู้ปกครองนำผลงานเหล่านั้นไปคิดไว้ตามที่ต่าง ๆ ภายในบ้าน เพื่อให้ลูก ๆ มีกำลังใจที่จะสร้างผลงานใหม่ ๆ ดังเช่น คำพูดของคุณแม่คนหนึ่งเมื่อเห็นลูกเรียนรู้ทักษะใหม่ว่า “หนูใช้มีดกับส้อมได้ดีมากสินี่” แต่ต่อมากการชื่นชมมีความจำเป็นต่อทักษะเด็กสามารถกระทำได้อ อย่างดี แล้วเราสามารถพูดว่า “ทำได้ดี” เมื่อเขาทำคะแนนเข้าเป้า หรือว่า “ฉันชอบตอนนี้นี่จริงๆ”

เมื่อเขาเล่นดนตรีท่อนหนึ่งได้ดี (วิศิษฐ์ วังวิญญู, 2546, หน้า 135) ดังนั้นเมื่อลูก ๆ ได้รับคำชมและการสนับสนุนจากพ่อแม่จะรู้สึกมีพลังกำลังที่จะเผชิญกับสิ่งท้าทายต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และผู้ปกครองก็ต้องการให้สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยปฏิบัติเหมือนกัน ดังเช่นงานวิจัยของ วิไลวรรณ กันธิยะ (2537) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องความต้องการของชุมชนแม่ข่ายเกี่ยวกับหลักสูตรและการสอนในโรงเรียนแม่ข่ายวิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนต้องการให้โรงเรียนยกย่องชมเชย ให้งานวัดแก่เด็กนักเรียนที่มีผลการเรียนดี และจัดสอนซ่อมเสริมแก่นักเรียนด้วยวิธีการที่เหมาะสม ส่วนการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ และผู้ปกครองพาลูกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา ซึ่งทางสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยอาจช่วยผู้ปกครองได้โดยการช่วยหาแหล่งข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ ด้วยการแนะนำสถานที่แก่ผู้ปกครองให้ทราบ เช่น แหล่งเรียนรู้นอกโรงเรียน และในวิถีชีวิต ประกอบด้วย ครอบครัว ชุมชน สถานประกอบการ แหล่งธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม องค์การภาครัฐและเอกชน หรือเรียนรู้จากแหล่งที่อยู่ใกล้ ๆ ตัวเด็กมากที่สุด คือ อาชีพของผู้ปกครอง และสิ่งแวดล้อมของครอบครัวเด็ก พิมพ์พา ตามี (2540) วิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีแหล่งความรู้หรือสถานประกอบการ ได้แก่ สวนผัก สวนผลไม้ สวนสมุนไพร แหล่งเพาะปลูกพืช และมีความรู้ความสามารถพิเศษทางเกษตรกรรมมากที่สุด เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตรกันมาก นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ปกครองต้องการมีส่วนร่วมโดยเป็นวิทยากรพิเศษ เพื่อให้ความรู้แก่นักเรียน และครูในเรื่องที่ตนมีความรู้ ความสามารถ อาจเป็นเพราะผู้ปกครองเห็นว่า การจัด การเรียนการสอนไม่ควรจำกัดแต่ในห้องเรียนเท่านั้น ผู้ปกครองจึงต้องการให้มีการสอนวิชาชีพให้กับเด็กนักเรียนบ้าง โดยให้อาสาผู้ปกครองที่มีความรู้ ความสามารถพิเศษเป็นผู้ถ่ายทอดประสบการณ์ต่าง ๆ ให้แก่บุตรหลานตนเอง

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แนวทางการพัฒนาความร่วมมือในการพัฒนาจากจุดอ่อนของการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้านดังนี้คือ ขอให้ผู้ปกครองช่วยลูกทำตารางกิจกรรมประจำวันมาให้ เพื่อฝึกให้ลูกมีความรับผิดชอบและมีระเบียบวินัย สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้เล่าเรื่องเกี่ยวกับการใช้เวลาว่างของลูกให้เพื่อน ๆ ของลูกฟัง และควรจัดโครงการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว โดยให้ผู้ปกครองถ่ายทอดประสบการณ์ของตนเองให้ลูกฟัง แต่เนื่องจากผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาให้ลูก เพราะต้องทำงานหาเลี้ยงชีพ ดังนั้นควรหากิจกรรมที่เด็กสามารถทำร่วมกับผู้ปกครองได้โดยใช้เวลาร่วมกันอย่างเหมาะสมและผู้ปกครองควรบริหารจัดการเวลาให้ได้ เพื่อที่จะมีเวลาให้กับลูกบ้างด้วยการร่วมกันกำหนดกิจกรรมในแต่ละวันร่วมกันและลูกยอมรับได้ โดยการสอนให้ลูกรู้จักวางแผนทำกิจกรรมด้วยตนเอง เช่น เวลาตื่นนอนตอนเช้า ไปโรงเรียน ทำการบ้าน ช่วยงานบ้าน อ่านหนังสือ และเข้านอน ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นการฝึกวินัย และสอนลูกให้มีความรับผิดชอบ ส่วนสถานพัฒนาเด็ก

ปฐมวัย ควรมีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างครอบครัว และภายในครอบครัวของผู้ปกครอง ด้วยการมอบหมายงานและการบ้านให้เด็กมีโอกาสทำร่วมกับผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอ ตัวอย่างเช่น กิจกรรมระหว่างเด็กและผู้ปกครอง โดยขอให้เด็กเล่าเรื่องคุณพ่อคุณแม่ของหนู โดยให้เด็กไปขอให้คุณพ่อคุณแม่เป็นคนเล่าให้ฟัง หรือกิจกรรม “รู้คุณค่าอาหารปรุงด้วยฝีมือของหนูเอง” โดยให้เด็กมีโอกาสเข้าครัวทำอาหารเอง ตั้งเต่งานเด็ดผัก หั่นผัก หรือแม้แต่หั่นหมูและหั่นไก่ โดยมีคุณพ่อคุณแม่เป็นผู้เล็งคอยดูแลอย่างใกล้ชิด พร้อมกับสอนถึงคุณค่าของอาหารแต่ละชนิดรวมทั้งวิธีการปรุงอาหาร ผู้ปกครองควรถือโอกาสนี้เล่าเรื่องของตนเองเมื่อยังเป็นเด็ก ว่าทำอาหารเป็นเมื่อไหร่ ชอบทำอาหารประเภทไหน ซึ่งเมื่อลูกทำได้ ลูกก็เกิดความรู้สึกภูมิใจ พ่อแม่ก็ประทับใจในความสามารถและการเรียนรู้ในการทำอาหารของลูก ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ปกครองสามารถพุดถึงความสามารถของลูกกับคนอื่น ๆ ได้อย่างภาคภูมิใจ ดังนั้นครูควรหา กิจกรรมที่ส่งเสริมความสัมพันธ์ของเด็กและผู้ปกครองให้มีส่วนร่วมมากขึ้น ในการพัฒนาการเรียนรู้ร่วมกัน จากงานวิจัยของ ฮูเปอร์ (Hooper, 1994) ได้พัฒนาโปรแกรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองชั้นเรียนเกรด 1 โดยใช้กิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เพื่อให้ผู้ปกครองมีความเข้าใจแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติ และสามารถนำไปใช้กับลูกที่บ้านได้ ผู้ปกครองและเด็กจะทำกิจกรรมตามแนวการสอนภาษาแบบธรรมชาติร่วมกันทุกวันเป็นเวลา 10 สัปดาห์ และผู้ปกครองมีความเข้าใจเพิ่มขึ้นเกี่ยวกับแนวทางการสอนภาษาแบบธรรมชาติ เด็กมีความสามารถมากขึ้น และทั้งผู้ปกครองและเด็กได้รับบรรยากาศที่ดีขณะทำกิจกรรมร่วมกันนอกจากนี้โปรแกรมนี้ยังช่วยพัฒนาความสัมพันธ์ของผู้ปกครองและครูให้ดีขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ ศศิลักษณ์ ขันกิจ (2544) วิจัยเรื่อง การพัฒนาโปรแกรม การใช้สารนิเทศน์เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างและทดลองใช้โปรแกรมการใช้สารนิเทศน์ เพื่อสร้างความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและครู ในการส่งเสริมพัฒนาการของเด็กวัยอนุบาล โดยโปรแกรมฯ ที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 4 ขั้นตอน หลังจากทดลองใช้โปรแกรม ผู้ปกครองมีคะแนนความร่วมมือสูงกว่าก่อนการทดลองใช้โปรแกรม

3. การเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ผลการวิเคราะห์ข้อมูล การให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย พบว่ามีจุดเด่น ได้แก่ อันดับแรก ผู้ปกครองพุดคุยกับครูเกี่ยวกับการปรับตัวของลูกกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน อันดับสอง ผู้ปกครองพุดคุยกับครูเกี่ยวกับการทำกิจกรรมของลูกที่บ้าน และอันดับสาม ผู้ปกครองพุดคุยกับครูเกี่ยวกับผลสำเร็จในผลงานของลูก และจุดอ่อนที่ค้นพบคือ ครูและผู้ปกครองร่วมกันกำหนด กิจกรรมของนักเรียนหรือกิจกรรมของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ผู้ปกครองและครูร่วมกันกำหนด ข้อตกลงกฎระเบียบในห้องเรียน และผู้ปกครองพุดคุยกับครูของลูกทางโทรศัพท์

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้แนวทางการพัฒนาการเข้าร่วม
 ประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครองดังนี้ จากจุดเด่นที่พบคือ สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย
 ควรจัดโปรแกรมหรือเปิดอบรมการจัดการศึกษาปฐมวัยให้ผู้ปกครองได้มีความรู้เกี่ยวกับการพัฒนา
 การด้านต่าง ๆ ของเด็ก เช่น การเจริญเติบโต และการปรับตัวของเด็กในวัยนี้ หรือกิจกรรม
 ที่ควรทำในแต่ละวัย เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพูดและสามารถซักถามครูเกี่ยวกับลูกได้ตลอดเวลา และ
 สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยจะต้องกำหนดกิจกรรมที่สามารถให้เด็กและผู้ปกครองทำงานร่วมกันได้
 โดยสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองสามารถพูดและซักถามครูได้ตลอดเวลา
 เมื่อมาส่งลูกตอนเช้าและมารับตอนเย็น ครูควรทำตัวเป็นกันเองกับผู้ปกครอง มีความอดทน
 มีความยืดหยุ่นสูงและสามารถพูดคุยเกี่ยวกับเด็กได้ทุกเรื่องกับผู้ปกครอง เพราะการพูดคุยถึงกิจกรรม
 ของเด็กทั้งที่บ้านและที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย สามารถกำหนดกิจกรรมให้สอดคล้องกันได้ เพื่อ
 มุ่งหวังพัฒนาศักยภาพของเด็กร่วมกัน ซึ่งนักการศึกษา กอร์ดอน และวิลเลียมส์-บราวน์ (Gordon
 & Williams-Browne, 1995) กล่าวว่า พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูล้วนมีมุมมอง หรือทัศนะที่
 แตกต่างกันเกี่ยวกับตัวเด็กซึ่งล้วนแต่ส่งผลที่ดีต่อการจัดการศึกษาของเด็กทั้งสิ้น กล่าวคือ พ่อแม่
 ผู้ปกครองมีความรู้เกี่ยวกับตัวเด็กในมุมมองที่แตกต่างจากที่ครูมี พ่อแม่ ผู้ปกครองเป็นผู้ที่ทราบ
 ประวัติและภูมิหลังของเด็กเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นด้านสุขภาพการเจ็บไข้ได้ป่วย ทักษะในการเข้า
 สังคม รวมถึงพัฒนาการทางการเรียนรู้ของเด็ก พ่อแม่ ผู้ปกครองรู้จักดีในฐานะที่เป็นสมาชิก
 คนหนึ่งซึ่งมีบทบาทในครอบครัว ด้วยเหตุนี้ การพูดคุยกับพ่อแม่ ผู้ปกครอง จะช่วยให้ครูเรียนรู้
 และรับทราบเกี่ยวกับชีวิตในบ้านของเด็กเช่น เด็กอาศัยอยู่กับใคร เด็กมาจากสถานะทางครอบครัว
 แบบใด และเด็กมีวิถีความเป็นอยู่อย่างไร ดังนั้น การแลกเปลี่ยนข้อมูลและการซักถามเกี่ยวกับ
 เด็กจะช่วยให้ครูและผู้ปกครองรู้จักเด็กมากขึ้นทั้งพฤติกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและที่บ้าน
 แต่เนื่องจากบางครั้งเวลาอาจจะเป็นข้อจำกัดในการพบปะระหว่างครูและผู้ปกครอง ครูควรจะ
 อำนวยความสะดวกต่อผู้ปกครองโดยมายืนรอรับเด็กตอนเช้า และส่งเด็กตอนเลิกเรียนหน้าห้องเรียน
 เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้พูดและมีข้อซักถามเมื่อมีข้อข้องใจ จึงเป็นการแสดงถึงความสนใจ เอาใจใส่
 ที่ครูมีให้กับเด็กและครูก็พร้อมที่จะรับและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้ปกครองได้ตลอดเวลา
 จึงถือว่าเป็นการสร้างบรรยากาศแห่งความคุ้นเคยและใกล้ชิดกันมากขึ้น ดังนั้น เมื่อครูต้องการ
 ความร่วมมือจากผู้ปกครอง การประสานความร่วมมือจะง่ายขึ้น และอีกกิจกรรมหนึ่งที่มีความจำเป็น
 และสำคัญมากคือ กิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองจองเวลาที่พบครู
 ประจำชั้น เพื่อพูดคุยเรื่องผลการเรียนของนักเรียนเป็นรายบุคคล (Teacher Parent Conference)
 ซึ่งครูควรให้โอกาสเด็กมีส่วนร่วมในการโหวตผลงานของตนเองให้พ่อแม่ดู และคอยบริการพ่อแม่
 ด้วยการยกน้ำดื่มและอาหารว่างมาเสริฟ หลังจากที่พ่อแม่หมดหัวข้อที่จะซักถามครูแล้ว เด็ก

สามารถนำและชี้ชวนให้ผู้ปกครองดูผลงานที่เด็กและเพื่อนร่วมกันทำในห้องเรียน เช่น รูปภาพที่ติดอยู่บนผนังห้อง โครงการพืชผักนอกห้องเรียน สัตว์แสนรักที่เราเลี้ยง (นำไปที่คอกสัตว์เลี้ยง) ซึ่งในทุกขั้นตอนของกิจกรรม พ่อแม่ และครูควรแสดงความสนใจและแสดงความชื่นชมต่อเด็ก เพื่อเด็กจะได้มีความมั่นใจและพร้อมที่จะสร้างสรรค์ผลงานใหม่ ๆ ได้ดียิ่งขึ้น และจากผลการวิจัยของ อภิญา เวชชัย (2544) กล่าวว่า รูปแบบสำคัญของการมีส่วนร่วมของครอบครัว โรงเรียน และสถานศึกษาในปัจจุบันมีหลายรูปแบบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดความร่วมมือ ขณะเดียวกันก็ขึ้นอยู่กับความพร้อมของครอบครัว ที่ให้ความสนใจและร่วมคิดกันสร้างรูปแบบที่เหมาะสมร่วมกัน

จากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ได้แนวทางการพัฒนาการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง จากจุดอ่อนที่พบ ซึ่งผู้ปกครองให้ความร่วมมือ น้อย พบว่า ผู้ปกครองไม่ค่อยมีเวลาและเพราะต้องประกอบอาชีพของตนเอง ซึ่งยังมีผู้ปกครองบางคนคิดว่าตนเองไม่มีความรู้ความสามารถพอที่จะร่วมกำหนดกิจกรรมร่วมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ (2540) ได้มากเท่าที่ควรอาจจะ เป็นเพราะสาเหตุมาจากเศรษฐกิจ โดยเฉพาะเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ทำให้แต่ละคนพยายามต่อสู้ดิ้นรนเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ไม่มีเวลา ไม่มีแรงจูงใจ และแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545, หน้า 152-153) ที่ว่า การบริหารจัดการเวลาของพ่อแม่ ผู้ปกครอง อันเนื่องมาจากการกิจในการทำงานประจำ ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้ ประกอบกับ เมื่อโรงเรียนได้จัดกิจกรรมอื่น ๆ แล้ว กิจกรรมนี้ก็อาจไม่ต้องจัดก็ได้ เพราะซ้ำซ้อนกัน ผู้ปกครองไม่ได้ต้องการมีส่วนร่วมที่มากเกินไปหรือร่วมทุกเรื่อง จนเป็นอันตรายต่อการบริหารจัดการของโรงเรียน แต่ต้องการมีส่วนร่วมในระดับที่ได้ข้อมูลข่าวสารที่เพียงพอเพื่อพัฒนาเด็ก เท่านั้น จากแนวทางการพัฒนาจากจุดอ่อนพบว่า ผู้บริหารได้เสนอแนะ ดังนี้ โดยขอให้ผู้ปกครองที่มีความรู้ความสามารถในแต่ละห้องเรียน มาประสานความร่วมมือกับครู ในการกำหนดกิจกรรมของห้องเรียน โดยโรงเรียนจะต้องกำหนดตารางวัน เวลา ของการมาประชุมอย่างชัดเจน เพื่อให้ตัวแทนผู้ปกครองสามารถจัดเวลาของตัวเองได้ ควรจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองได้ระดมความคิดเห็น โดยใช้วันแรกของการเปิดเรียน และครูควรมีเบอร์โทรศัพท์ของผู้ปกครองทุกคน และผู้ปกครองทุกคนควรมีเบอร์โทรศัพท์ของครูด้วย เพื่อความสะดวกในการซักถามเรื่องราวต่าง ๆ เกี่ยวกับลูก สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยควรจัดทำเว็บไซต์ (Website) เพื่อให้ผู้ปกครองมีทางเลือกในการติดต่อประสานงานกับทางโรงเรียนด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ และจัดทำสารสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ดังนั้น เมื่อสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยต้องการสนับสนุนบทบาทของผู้ปกครอง จึงจำเป็นต้องปรับปรุงโครงสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยและ

ผู้ปกครอง ลดภาระเบียดเบียนที่เป็นอุปสรรคต่อการเข้าถึงสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง การปรับโครงสร้างเป็นการปรับระบบภายในการทำงาน ให้เกิดบรรยากาศที่เป็นกันเอง อบอุ่น เชื่อเชิญให้พ่อแม่ผู้ปกครองมาเข้าร่วมมากขึ้น และเป็นการลดขั้นตอนปฏิบัติที่ไม่จำเป็นออกไป ซึ่งจะช่วยส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น ตามที่ รุ่งเรือง สุขภิรมย์ (2544) และอรุณี หรดาล (2537, หน้า 19-23) ได้กล่าวว่า การส่งเสริมบทบาทของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมทางการศึกษานั้น โรงเรียนจะต้องส่งเสริมให้พ่อแม่ ผู้ปกครอง พัฒนาความรู้ในการอบรมเลี้ยงดูเด็กโดยจัดระบบการประชุม มีการพบปะสังสรรค์ร่วมกันระหว่างพ่อแม่ ผู้ปกครอง และโรงเรียน เช่น การจัดประชุมกรรมการครู ผู้ปกครอง ด้วยบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นกันเอง โดยสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยมีหนังสือนัดหมาย วัน เวลา และสถานที่ให้ผู้ปกครอง ทราบล่วงหน้า เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้เตรียมตัวและกำหนดตารางเวลาส่วนตัวถูก ซึ่งในวันประชุม สถานพัฒนาเด็กปฐมวัยได้จัดเตรียม อาหาร เครื่องดื่ม แจกกันดอกไม้ และจัดบรรยากาศภายใน ห้องประชุมให้ดูสดใส ครูทุกคนมีท่าที่เป็นกันเองยิ้มแย้มแจ่มใส ทักทายผู้เข้าร่วมประชุมด้วย ไมตรีจิต ในการประชุมทุกคนมีลักษณะถ้อยทีถ้อยอาศัย สนทนาแลกเปลี่ยนความรู้อย่างมีเหตุผล บรรยากาศผ่อนคลายจึงทำให้ทุกคนในห้องประชุมกล้าคิดกล้าแสดงออก และสามารถแสดง ความคิดเห็นอย่างมั่นใจ หลังจากนั้นการจัดประชุมจึงประสบผลสำเร็จและจบลงด้วยมิตรภาพด้วยความเข้าใจของผู้ร่วมประชุมทุกคน ดังนั้น การจัดประชุมจึงเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่าง ครูกับผู้ปกครอง ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของความไว้วางใจและเคารพซึ่งกันและกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยครั้งนี้มีข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่สถานพัฒนาเด็กปฐมวัย ควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม “ผู้ปกครองสัมพันธ์” ร่วมกับครู การให้ความร่วมมือช่วยเหลือผู้ปกครอง นักเรียนในชั้นเรียนเดียวกัน และการพูดคุยกันเกี่ยวกับการประชุมและเหตุการณ์ต่าง ๆ ของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย และแนวทางในการพัฒนาข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัย คือ ควรให้โอกาสครู เด็ก และกลุ่มผู้ปกครองได้ทำงานร่วมกันอย่างอิสระมีการสื่อสารที่ชัดเจน และส่งเสริมกิจกรรมการให้ความร่วมมือที่หลากหลายมากขึ้น เช่น โครงการสานสัมพันธ์ทางวัฒนธรรม

2. ด้านการมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่บ้าน ควรส่งเสริมให้ผู้ปกครองเห็นความสำคัญและชื่นชมผลงานของลูกอย่างสม่ำเสมอ ควรทำความเข้าใจกับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมให้ลูกเรียนรู้เกี่ยวกับสิ่งใหม่ ๆ และให้ผู้ปกครองพาลูกไปศึกษาแหล่งเรียนรู้นอกสถานศึกษา และแนวทางการพัฒนาข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน คือ ครูควรรายงานผลงานของเด็กให้ผู้ปกครองทราบอย่างสม่ำเสมอ ผู้ปกครองควรแสดงความชื่นชมเมื่อเด็กทำงานสำเร็จ เพื่อให้เด็กมีกำลังใจที่จะสร้างผลงานใหม่ ๆ ควรส่งเสริมให้มีกิจกรรมร่วมกันระหว่างเด็กกับผู้ปกครองที่บ้าน ควรช่วยเหลือแหล่งเรียนรู้แก่เด็กให้ผู้ปกครองทราบ เช่น โครงการสานสัมพันธ์ด้วยเสียงดนตรีในครอบครัว

3. ด้านการเข้าร่วมประชุมกับสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยของผู้ปกครอง ได้แก่ ควรจัดกิจกรรมให้ผู้ปกครองพูดคุยกับครูเกี่ยวกับการปรับตัวของลูกกับเพื่อนร่วมชั้นเรียน การให้ผู้ปกครองพูดคุยกับครูเกี่ยวกับการทำกิจกรรมของลูกที่บ้าน และส่งเสริมให้ผู้ปกครองพูดคุยกับครูเกี่ยวกับความสำเร็จของผลงานลูก และแนวทางการพัฒนาข้อค้นพบจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน คือ การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพูดและสามารถซักถามครูเกี่ยวกับเด็กได้ตลอดเวลา ครูควรทำตัวเป็นกันเอง และมีความยืดหยุ่นสูง มีตัวแทนผู้ปกครองแต่ละห้องเรียนคอยประสานงานร่วมกันกับผู้ปกครองคนอื่น ๆ ผู้ปกครองมีความเท่าเทียมกัน และเสมอภาคกันและควรอำนวยความสะดวกในการให้บริการทางโทรศัพท์แก่ผู้ปกครอง เพื่อซักถามเมื่อมีข้อข้องใจ

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี
2. ควรศึกษาสถานภาพของผู้ปกครองเด็กที่สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี
3. ควรศึกษาปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหการให้ความร่วมมือของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของสถานพัฒนาเด็กปฐมวัยเอกชน ในจังหวัดชลบุรี
4. ควรศึกษารูปแบบการสร้างความร่วมมืออย่างต่อเนื่องและถาวรกับผู้ปกครอง